

תרגיל בית 2 מבוא לתורת החבורות 88-211 סמסטר א' תשפ"א

שאלה 1. אם מספר תעודת הזהות שלכם מסתיימת בספרה $1 \pmod{10}$ הוסיפו לפחות מונח חדש אחד באגרון המונחים במודל בנושא הקשור לשאר השאלות בתרגיל. בדקו האם המונחים הקיימים דורשים עריכה ושיפור

שאלה 2. (חימום) יהיו n, m מספרים שלמים, ונניח $n|m$. האם בהכרח $n|2m$? האם בהכרח $n|2m$? (כלומר $m \nmid n$ לא מחלק את n)

שאלה 3. (חימום) יהי p מספר ראשוני. מצאו את כל המספרים $x \in \mathbb{Z}$ כך ש- $x|p$.

שאלה 4. (חימום) יהי n מספר טבעי. הגדרנו יחס על $\mathbb{Z}$ לפיו נאמר כי $a, b \in \mathbb{Z}$ שקולים מודולו n אם $a - b \equiv 0 \pmod{n}$, וסימנו יחס זה כ- $a \equiv b \pmod{n}$. הוכיחו כי שקילות מודולו n היא אכן יחס שקילות (כלומר יחס רפלקסיבי, סימטרי וטרנזיטיבי).

יהי n מספר טבעי. נסמן את הכפולות שלו ב- $n\mathbb{Z} = \{0, \pm n, \pm 2n, \dots\}$. למשל $4\mathbb{Z} = \{\dots, -12, -8, -4, 0, 4, 8, 12, \dots\}$. נזכיר כי סימנו $\gcd(a, b) = (a, b)$.

1. הוכיחו כי b מחלק את a אם ורק אם $a\mathbb{Z} \subseteq b\mathbb{Z}$.

2. נגדיר סכום על קבוצות כאלו לפי $a\mathbb{Z} + b\mathbb{Z} = \{\alpha + \beta : \alpha \in a\mathbb{Z}, \beta \in b\mathbb{Z}\}$. הוכיחו כי מתקיים $a\mathbb{Z} + b\mathbb{Z} = (a, b)\mathbb{Z}$.

3. הוכיחו כי $(a, b) \cdot (a, c)\mathbb{Z} \subseteq a\mathbb{Z} + bc\mathbb{Z}$. רמז: העזרו בסעיפים הקודמים.

שאלה 5. הוכיחו כי לכל $a, n, m \in \mathbb{Z}$ מתקיים $(an, am) = |a|(n, m)$.

שאלה 6. מצאו בעזרת אלגוריתם אוקלידס את הממ"מ הבאים:

1. (88, 211)

2. (-26400, 63300), רמז: העזרו בשאלה הקודמת.

שאלה 7. יהיו n, m מספרים שלמים. הכפולה המשותפת המזערית (כמ"מ, least common multiple) שלהם מוגדרת להיות

$$\text{lcm}(n, m) = [n, m] = \min \{d \in \mathbb{N} : n|d \wedge m|d\}$$

למשל $[6, 10] = 30$ ו- $[2, 5] = 10$. הוכיחו:

1. אם $m|a$ וגם $n|a$ אז $[n, m] | a$.

2. $[n, m] (n, m) = |nm|$. למשל $[6, 4] (6, 4) = 12 \cdot 2 = 24 = 6 \cdot 4$.

שאלה 8. הוכיחו:

1. לכל שלם מתקיים $(4n + 3, 7n + 5) = 1$.

2. מצאו $s, t \in \mathbb{Z}$ (התלויים ב- n) כך ש- $(4n + 3)s + (7n + 5)t = 1$.

9. מצאו את כל המספרים השלמים n כך ש- $(n + 1)|(n^2 + 11)$.

שאלות רשות

את שאלות הרשות אין חובה לפתור.

שאלה 10. בחרו שפת תכנות (לא איזוטרית) כרצונכם וכתבו פונקציה בשם `xgcd` המממשת את אלגוריתם אוקלידס המורחב. כלומר כתבו פונקציה המקבלת כקלט שני מספרים שלמים a, b ומחזירה שלשה של מספרים (d, s, t) כך שמתקיים $d = (a, b) = sa + tb$ הוסיפו את התוצאות של הרצת

$$\text{xgcd}(5777, 2016) \quad \text{xgcd}(437437, 142142) \quad \text{xgcd}(288211, -141421)$$

הערה: בעוד ש- d הוא יחודי, המקדמים s, t הם לא בהכרח יחודיים. לדוגמה $\text{xgcd}(24, 44)$ תוכל להחזיר את השלשה $(4, 2, -1)$ כי $4 = 2 \cdot 24 - 1 \cdot 44$ אבל גם $(4, 13, -7)$ זו תוצאה מותרת, ולכן יתכנו מימושים נכונים שונים. דוגמאות נוספות

$$\text{xgcd}(-5, 0) \rightarrow (5, -1, 0) \quad \text{xgcd}(100, 11) \rightarrow (1, 1, -9)$$

שאלה 11. יהיו $P(x), Q(x) \in \mathbb{R}[x]$ פולינומים עם מקדמים ממשיים. נאמר כי $P(x)$ מחלק את $Q(x)$ אם קיים פולינום $f(x) \in \mathbb{R}[x]$ כך ש- $Q(x) = f(x) \cdot P(x)$, ונסמן $P(x)|Q(x)$. נסחו והוכיחו גרסאות של משפט החילוק ואלגוריתם אוקלידס עבור פולינומים עם מקדמים ממשיים. ממשו פונקציית `xgcd` לפיהם. מה יקרה אם נחליף את $\mathbb{R}[x]$ ב- $\mathbb{Z}[x]$?

בהצלחה!